

רקע עיוני

בפרקים ג-ד חוזר ועולה נושא מרכזי: סידורו של משה לקבל את תפקיד ההנהגה וחששותיו מאי-יכולתו לשכנע את העם ואת פרעה. טענותיו הן:

"מי אנכי כי אֶלֶּךְ אֶל פְּרַעֲוֹה?... (ג, מ, יא)

"וְהוֹי לֹא יֵאֱמִינוּ לִי... (ג, א)

"לֹא אִישׁ דְּבָרִים אֲנֹכִי"... (ג, ז)

"כִּי כָבֵד פִּיךָ וּכְבֹד לְשׁוֹן אֲנֹכִי"... (ג, י)

"שִׁלַּח נָא פִּיךָ תִּשְׁלַח"... (ג, יג).

חשוב לספר על תמונותיו של משה לשליחות של ה', שכן דווקא על רקע אנושיותו נוכל להבליט את גדולתו כמונהיג בהמשך הסיפור - במצרים, ביציאה ממצרים ובהליכה במדבר.

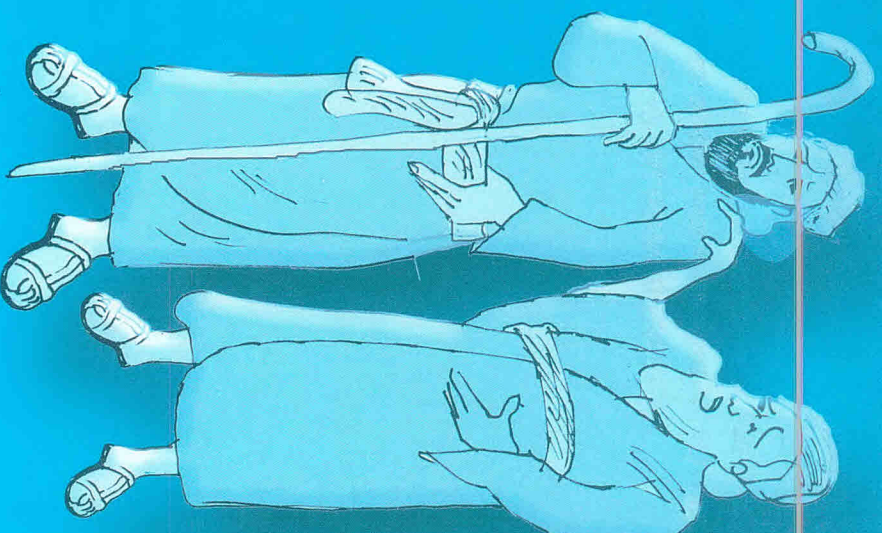
הדגשת הצד האנושי של דמויות מופת מאפשרת לילד להזדהות עם הדמות למרות עוצמתה וגדולתה (ראו על כך באריכות בפירושו של ר' שמשון בן רפאל הירש לבראשית יב, י).

פעילות מקדימה

בעקבות פנייתו של משה אל פרעה, פרעה מקשיח את יחסו לעם: "לא תאספון לַחֹת תִּבְנֶה לָעַם לְלִפְנֵי הַלְּבָנִים..." (ה, ז). הכנת לבנים בגן מבוי ומתבן עשויה להמחיש את שלבי העבודה ואת קשייה: איסוף קש, עשבים ואדמה, יצירת עיסה אחידה, הכנסתה לתבניות, יבוש והוצאה מהתבניות. דוגמאות לכך מובאות בספר "ילדי הגן בחצר" מאת מלכה האס, הוצאת "אורנים" (1985) וכן בספר "מתבללים בירושלים", הוצאת מו"ז - המוניחלה לחינוך ירושלים, צילומים המתארים את התהליך מובאים בערכת התמונות המצורפת למדריך זה (תמונה מספר 3 בערכה).

ד. חזרתו של משה למצרים בשליחות ה'

פרשת שמות, פרק ד, פסוק יז
פרק ג, פסוק א

זרד לספר

משה ואהרן הלכו למצרים, אספו את יקוני בני ישראל, את כל האנשים החשובים, סיפרו להם מה שה' אמר להם וגם עשו לפניהם את האותות עם המטה.

האם בני ישראל האמינו למשה ולאהרן?

הילדים יעזרו כיצד הגיב העם. המנת תסכם את הדעות השונות ותוסיף, בתורה כתוב:

וַיֹּאמֶר הָעָם... וַיִּקְרְאוּ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ: פסוק ד, פסוק לא.

העם האמין למשה. העם האמין שה' שמע את צעקתם. האם אתם זוכרים כיצד התורה מתארת את הצעקה של בני ישראל?

וַיְהִי כַּיּוֹמִים הָרִבִּים... וַיֹּאמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הַעֲבֹדָה וַיִּצְעֲקוּ וַתִּצְעַק שׁוֹעֲבֹתָם אֶל הָאֱ-לֹהִים מִן הַעֲבֹדָה פֶּרֶק ב, פסוק כג

בני ישראל האמינו שה' יוציא אותם ממצרים.

אפשר לפתח שירחה קצרה על דגשותיו של משה שחזר לאחר שנים רבות לבית המלוכה המצרי ועמד להתייבב לפני המלך. צילומי ארמונות מתקופת מצרים העתיקה ממחישים את גודל המבנים לעומת גובה אדם, דבר שנועד אולי ליצור יראה מפני המלך.

אחר כך משה ואהרן הלכו לבית המלך פרעה. הם אמרו לפרעה:

"בַּה' אֱמַר ד' אֱ-לֹהֵי יִשְׂרָאֵל: שְׁלַח אֶת עַמִּי"
פסוק ה, פסוק א.

בואו נאמר אנתו אתם: "שְׁלַח אֶת עַמִּי"

משה קיבל על עצמו את השליחות שה' הטיל עליו על ידי חסונה הבער.

מי יעזור לו בשליחות? (חזרה על פרק ד פסוקים יד-יז)

משה חזר לביתו במדין ואמר ליתרו:

"אֵלֶיךָ יָא וַאֲשׁוּבָה אֶל אֱתִי אֲשֶׁר בְּמִצְרָיִם וְאֵלֶיךָ תֵּעָוֶדְתֶּם יוֹסִים"
פסוק ד, פסוק יח

ויתרו יענה למשה:

וַיִּקְרַח מֹשֶׁה אֶת אִשְׁתּוֹ וְאֵת בְּנֵיו וַיְהַרְבֵּם עַל הַחֲמַר וַיָּשִׁב אֶרְצָה

מצרים פסוק כ

סיפרנו שה' הבטיח למשה שאהרן אחיו יעזור לו לדבֵר, ואכן, אהרן יצא אל המדבר לקראת אחיו. האחים נמשו ושמחו מאוד. הם נשקו זה לזה ושאלו זה לשלמו של זה.

אפשר להציע לשני ילדים להציג את המפגש בין משה ואהרן במדבר ולקייים דו-שיח ביניהם.

שימו לב: צפורה ובינה חזרו כנראה למדין, לאחר שצפורה מלה את בנה בדרך ובכר הצילה את משה (ד, כד-כו). רק כך אפשר להבין את המסופר בהמשך הספר על המפגש המחודש של משה עם משפחתו לאחר המלחמה בעמלק: "ויקח יתרו חתן מֹשֶׁה אֶת אֶפְרָת אִשְׁתּוֹ מִצְרַיִם אִשְׁתּוֹ חֲתָנִיתָהּ" (שמות יח, ב)

